

Szerkesztési iroda:
Nagybeeskerek Zápolya-
utca 1. hová a lap szol-
lemi részét illető min-
den közlemény intézendő

Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyv-
nyomdája Nagybeeske-
rek, Zápolya u. 1. hová
a hirdetések, előfizetések
és a lap szétküldésére
vonalkozó felszólalások
intézendők. Telefon 21.

TORONTÁI

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: dr. Brájer Lajos.

Felelős szerkesztő: Somfai János.

Előfizetési árak:

Egész évre — 24 K
Félévre — 12 K
Negyedévre — 6 K
Egyes szám ára 8 fillér.

Hirdetéseket

a kiadóhivatal veszi fel
Azonkról az összes
::: detési irodák.

Megjelenik vasár- és
ünneppnapok kivételével
mindennap d. n. 5 órakor

Nagybeeskerek, 1914.

XLIII. évfolyam, 145. szám.

Kedd, június 30.

Ferenc Ferdinánd

— június 30.

Mikor mint krónikások följegyezzük a szerajevói merényletet, korunk e legundokabb és legalávalóbb cselekedetét napjaink elhajult politikai szenvedelmének, amely egy nevezetes és szép emberpárt ragadott el nagy remények küszöbéről, a trón zsámolya elől és egy ideális földi boldogság öléből: első gondolatunk a királyok nesztora, a Habsburg-ház feje, Szent István utódja, e tiszteletreméltó, csodálatos aggastyán felé száll, akit emberek közt a legnagyobb megpróbáltatások értek, akit az isteni gondviselés abban az áldásban részesít, hogy az emberi kor végső határterületén is ép lélekkel és nem csökkent elmével intézi nemzetek sorsát, de akitől a szivetrázó megpróbáltatások ebben az áldott nagy korban sem tudnak elmaradni.

Ime, második trónutódját veszíti el természetellenes halállal.

Hogy meg ne rendüljön e tragédia véres látományán: egész nagy lelki erejére, hivatásának teljes átérésére, balsorsokban megedzett jellemére van szüksége. Járuljon ezekhez az a tudat, hogy *alattvalói* szeretettel, hűséggel, részvétellel állanak mellette bánatában s mindenkinek hő óhaja, hogy viselni tudja, amit a végzet ramért, hogy a leggonoszabb, legcivetemültebb, legalávalóbb szándék is, mely a merényletben tetté lett, célját tévesztve, a gondviselés kezében rá és nemzetünkre ne átkot, hanem áldást legyen kénytelen hozni.

Maga a nemes áldozat és felesége, mint emberek, a legvonzóbbak és legtiszteletreméltóbbak. Példás házaspár, példás szülők, szereplésük szerint visszavonultak, jótékonyak, barátságosak. Házaságuk által minden érző lélek és ideális szív mintaképei, mert a hatalom eszésára hivatva a legemberibb érzést, a szerelmet fölibe tették mindennek a világon s ezer akadályon keresztül diadalra vittek. Bizonyára nem közönséges lelkek, de igaz, mély emberi érzelmeknek hősei, akiket meg lehet, meg kell érteni, kik minden igaz emberi szív előtt csak kedvesek és vonzóak lehetnek.

Micsoda éretlen, elvakult, megtébo-lyodott, nemes érzelmeiben eltompult, szenvedelmektől megrészegedett elme és szív az, amely ezek ellen tud ilyen cselekedetre vetemedni!

Erre már valóban nincsen megfelelő kifejezés s a lelkekben viharzó érzések skálájában sincs hozzávaló hang.

Csak döbbenet és rejtetnek fekszi meg két ország népének lelkét s minden igazi emberi érzéssel bíró halandó szívét.

Most már elmúlt a szörnyű esemény, kezünket elvesszük mégrémült szemünk elől s várjuk a jövődőt s várjuk, hogy vége legyen a megpróbáltatásoknak s várjuk, hogy a borzalmakon keresztül a fenovad kipusztuljon az emberiségből s mindnyáján igazi emberek legyünk humáron a huszadik században.

A vármegyei tüdővészellenes egyesület közgyűlése.

— Saját tudósítónktól. —

Nagybeeskerek, jun. 30.

A Torontáivármegyei Tüdővészellenes Egyesület, amelyet Jankó Ágoston alispán lelkes buzgalma hozott tevékeny életre, vasárnap tartotta rendes évi közgyűlését a vármegyei háza dísztermében Jankó Ágoston udvari tanácsos, alispán elnöklése alatt.

A közgyűlésen szép számmal jelentek meg az egyesület tagjai és pedig: Jankó Ágostonné, Diensti Emilia, dr. Kleits Jánosné, Bakalovich Dóra, Kuss Berta, Babics József, dr. Vinczevidy Ernő, báró Hauser Karoly, dr. Haidegger Lajos, Kiss István pénzügyi tanácsos, Bielek Antal, dr. Kleits János, dr. Weiserschan József, lovag dr. Csász Imre, Mencer Lipót, dr. Klein Mór, Farkas Vince, dr. Pollák Győző, dr. Baár Jenő, dr. Magyar Károly, dr. Fialowski Béla, dr. Steiner Gyula, dr. Mencer Izidor, Demkó István, Demkó Vidor, dr. Farkas Simon (Ozora), dr. Chiroi Demeter, dr. Horváth Kálmán, dr. Grandjean Jenő, Kollarich Gábor, Schipper Lajos, Kaufmann István, Somfai János, Bakalovich Plátó, Szegfű Sándor, Szabó Lajos (nagyajósfalva) stb.

Miután Jankó Ágoston alispán elnök megnyitotta a közgyűlést, üdvözölte a szép számban megjelenteket s kérte a közgyűléstől a jóváhagyó tudomásulvételét annak, hogy az évi közgyűlést a nyári hónapokban ilyen kesei szokatlan időben tartják meg. Ennek az az oka, hogy a választmány kész munkaprogramot akart a közgyűlés elé hozni, megjelölve azokat a módokat és teendőket, amelyekkel az egyesület sikeresen küzdhet a tüdővész ellen.

A közgyűlés az elnöki jelentést egyhangulag tudomásul veszi.

A munkaterv.

Ezután Farkas Vince tb. megyei főjegyző a választmány jelentését ismerteti az 1914 II. félévi munkaterről. Mindhárom szakosztály munkaterről egy nagyszabású programot nyújt.

Az irodalmi szakosztály ki-nyomatja különböző nyelveken és díjta-lanul kiosztja a nép között a felvilago-sító és oktató iratokat, továbbá a vár-megyében alkalmas időben az egyes-köz-ségeken nyolc népszerű előadást rendez vetített képekkel.

Az orvosi szakosztály javas-latot fog készíteni a tüdőbetegek nyil-vántartásáról, a községi orvosoknak a védekezés körüli teendőikről és a fertőt-lenítő eljárásnak a betegek lakásán mi-ként való foganatosításáról. Érintkezésbe fog lépni továbbá a tanügyi körökkel, hogy miként lehetne az iskolában a tüdő-vészellenes védekezésről való eljárást a tanításba beleszőni s az iskolás gyermeke-ket a védekezés propagálására is meg-nyerni. Erre nézve Grézo János már előre is megígérte hathatós segítségét.

Az egyesület programjában van azután egy tüdőbeteggondozó-intézet fel-állítására, amelyet még ez évben megvalósít. Egyelőre egyet állít fel az egyesület, ké-sőbb az anyagi erőkhöz mérten többet.

Babics József udvari tanácsos és Jankó Ágoston elnök felszólalása után a közgyűlés a jelentést élénk tetszéssel elfogadta.

Ezután Farkas Vince jelentésé-ben az évi számadásokat s a jövő évi költ-ségvetést fogadja el a közgyűlés, amely-ben a megye 100.000 K-s segélye is sze-repel, amelynek csak a kamatainak a fel-használását javasolja a választmány.

A számvizsgáló bizottságba tagokul Kiss Istvánt, Grósz Gézát és dr. Ma-gyar Károlyt választja meg, a központi egyesületbe való képviseltetésre pedig az elnökön és alelnökön kívül Babics Jó-zsefet, Steinitzer Gézát, dr. Hai-degger Lajost és dr. Fialowski Bé-lát küldi ki.

Ezzel a közgyűlés véget ért.

HIREK.

IDŐJÁRÁS.

A nagybeeskereki meteorológiai állomás idő-járási jelentése.

Június 30.

Barométer emelkedő 756.1. Délután 1.38 órakor: Hőmérő 21.7 °C. Hőmérsék-let: maximum 29-én 29.4 °C, min. ma reg-gel 16.0 °C. Csapadék 3.9 mm. Felhőzet Cu—St6. Szélirány és erősség NE3. Jós-lat a következő 24 órára: Változékony, hűvösebb, elvélve esapadék, zivatarok.

Jele magyarázat: A barométer állása a déli leolvasást tünteti fel a helyi magas-ságra való átszámítás nélkül: 0° C-ra redu-kálva. Maximum és minimum este 8 óra 38 perctől másnap este 8 óra 38 perctig; esapadék reggel 6 óra 38 perctől másnap reggel 6 óra 38 perctig; felhőzet: Ci = fűrösfelhő, Cu = gomolyfelhő, St = rétegesfelhő, Nb = esőfelhő, Ci—St = felhőfátyol, Ci—Cu = bárányfelhő, Cu—St = réteges gomolyfelhő. Szélirány: N = észak, S = dél, W = nyugat, E = kelet. Felhőzet nagyság: 0 = tiszta ég, 10 = teljesen berült. Szélereősség: 0 = szélesend, 8 = nagy vihar.

„MODIANO” A LEGDRÁGÁBB A LEGJOBB!

Orvosi tanácsra úgy a kúriák, mint a bencsokak nyomattal, de mindenikben benne van viszonyítás a védjegy és a gyáros aláírása: S. Z. Modiano

615.a) — 15.7

Főraktár: Strélinger Márk m. kir. dohánygyárudájában.

— **Torontálvármegye gyásza a trónörökösért.** Torontálvármegye törvényhatósága f. évi július hó 10-ikén délelőtti rendkívüli közgyűlést tart, amelynek egyetlen tárgya Ferenc Ferdinánd trónörökös és nejeének halála fölött való gyászának és részvételének kifejezése.

— **A főgimnázium új igazgatója.** A nagybecskereki községi főgimnáziumnak Balázi József halálával megüresedett igazgatói székét most töltötte be a kegyes tanítórend kormányzósága. És pedig a kegyes tanítórend tekintettel arra a benső viszonyra, amelyben Nagybecskerek városával van, egyik legkiválóbb tagját küldte le budapesti központi intézetéből igazgatónak és házfőnöknek Nagybecskerekre. Az új igazgató dr. Bartha György, a budapesti kegyestanítórendi főgimnázium tanára, aki legközelebb átveszi Balázi József örökét.

Dr. Bartha György 37 éves megnyerő külsejű, lekötelező modoru fiatal ember, aki 15 évvel ezelőtt Nagybecskerekben kezdte tanári működését a boldogult Balázi igazgató mentorsága mellett, tehát jó ismerős itt Nagybecskerekben. Itt tette le első éves tanárkodása alatt a doktorátust a magyar-latin nyelvből és irodalomból, valamint a finn-ugor összehasonlító nyelvészetből. A tanári kar legnagyobb részével együtt működött, a többi is személyesen ismeri. Nagybecskereki tanítványai már diplomás emberek s többen vannak köztük előkelő állásban. Tudós tanár, neves pedagógus s szelvényben ismert tankönyvíró. Írt kilenc tankönyvet, továbbá filozófiai és esztétikai munkákat, azonkívül számtalan értékes cikket és értekezést. Annakidején a „Torontál”-nak is buzgó munkatársa volt. Mindezek mellett kitűnő szónok s mint ilyennek, még egész fiatal korában kiváló híre volt, úgy, hogy szegedi tanárkodása alatt, alig 26 éves korában, a zombolyai Kossuth-szobor leplezéséhez őt hívták meg díszszónoknak. Nagybecskerekéről 2 év után Szegedre került a mostani rendfőnök helyébe, majd Budapestre, a rend első és központi intézetébe helyezték s most leküldték városunkba, hogy nálunk értékesíthesse kiváló képességeit.

— **Kitüntetett altisztek.** Szép ünnepély folyt le vasárnap a nagybecskereki 29-ik gyalogezred kaszárnyájában. A király ugyanis hosszú és érdemes szolgálatait elismerésül D a m j a n Károly őrmestert az arany érdemkereszttel, B u k u r o v István számvivő altisztet pedig az ezüst érdemkereszttel tüntette ki. D a m j a n Károly, aki nagybecskereki születésű és 42 éve szolgál a hadseregben s résztvevett az 1878-iki hadjáratban is, míg B u k u r o v István 23 éve szolgál. A kitüntetést vasárnap délelőtt adta át és tűzte a kitüntetettek mellére S i n g e r őrnagy, állomás- és zászlóaljparancsnok szép buzdító beszéd kíséretében a Rezső-faktanya udvarán, ahol azután a zászlóalj díszmenetben elvonult a kitüntetett két derék katona előtt. Délben ebéd volt a kitüntetettek tiszteletére, amelyen megjelent a zászlóalj tisztikara s amely alkalommal ismét S i n g e r őrnagy mondott fölemelő lelkes beszédet, méltatva a kitüntetettek érdemeit. Ezzel a szép ünnepély, amely a nagybecskereki polgárság körében is meleg visszhangot keltett, véget ért.

— **Halálozás.** Részvétellel vesszük a hírt, hogy M a u r e r Gyula műszaki tanácsos neje, M a u r e r Gyuláné született S t e i n i t z e r Ilonka e hó 28-ikán Budapesten hosszabb szenvedés után 32 éves korában elhunyt. Az elhunyt uriaszony, kiből S t e i n i t z e r Géza kir. tanácsos, takarékpénztári igazgató leányát gyászolja, kedvelt tagja volt a nagybecskereki társaságnak s halála széles körben mély részvételt kelt. A megboldogultat Budapestről Nagybecskerekre hozták s itt temetik el d. u. 5 órakor a róm. kath. temető kápolnájából a családi sírboltba. Haláláról a család a következő gyászjelentést adta ki:

Alulírottak saját magunk, valamint az összes rokonság nevében fájdalomtelt szívvel jelentjük a hön szeretett legjobb hitves, anya és gyermek, M a u r e r Gyuláné S t e i n i t z e r Ilonka életének 32-ik és

legboldogabb házasságának 13-ik évében, hosszú szenvedés után Budapesten folyó hó 28-án este fél 9 órakor történt gyászos elhunytát. Drága halottunk hült tetemeit Nagybecskerekben a r. kat. temető kápolnájából folyó hó 30-án délután 5 órakor kísérik örök nyugalomra. Az engesztelő gyászmise július hó 1-én délelőtt 10 órakor fog a r. kat. plébániatemplomban megtartatni. Budapest, 1914 június hó 29-én. Áldás és béke lengjen porai felett! M a u r e r Gyula férje, M a u r e r Andor, M a u r e r Magda, M a u r e r Gyula gyermekei, S t e i n i t z e r Géza és neje szülei.

— **A gyászos kettős ünnep.** Az elmúlt kettős ünnepnap, amelyet Péter és Pál adott a vasárnapal együttesen, rettentően sötét és gyászos ünneplést nyújtott az idén a kettős monarchia lakosságának. A szerajevói borzalmas gaztett szörnyű két izgalmas napja volt mindenkinek, de legizgalmasabb talán az újságíróknak és az újságoknak. Az újságíróknak ritka pihenés napjai elvesztek s a vasárnapi pihenés nyugalmából riadtunk föl és rohantunk a redakcióba dolgozni s a nyomdának a vasárnapi munkaszünetet kellett megtörnie s kedélyes sörözésből kellett kihurcolni a nyomdászokat a gépek és a szedőszekrények mellé. Csak mint száraz tény-említjük meg, hogy a két izgalmas napon Nagybecskerekben a „Torontál” redakciója és nyomdája volt a város központja s a szörnyű esetről a hírszolgálatot Nagybecskerekben egyedül a Torontál látta el s mire a fővárosi lapok megjöttek, a Torontálból a közönség már mindentől pontosan értesülve volt. Két rendkívüli kiadást adtak az ünnepnapokon, az egyiket vasárnap délután 6 órakor, amelyben elsőnek hoztuk hírül a borzalmas esetet, a másikat pedig Péter és Pál ünnepén délelőtt 12 órakor, amikor már két teljes oldalon ugyancsak elsőnek számoltunk be a katasztrófa részleteiről. Mindkét nap tizenöt ostromoltak a kerdezők a szerkesztőseget és mikor lapunk készült, a nyomdat, ahonnan szinte a gép fogai közül szedték ki az első példányokat, amelyekkel később a rikkancsok szertejutottak a városban. Szóval két pihenő napunkat semmivé tette a szerajevói gaz merénylő, amint hogy galád tettei semmivé tett két szép emberéletet és két orszagnak sok reményeséget.

— **A zárdai női kereskedelmi szakfolyóirat zarárvizsgálata.** Június hó 27-én a M i a s s z o n y u n k r o i nevezett iskolánövendék helybeli zardaiskolájával kapcsolatos nyíltvárossági joggal felruházott női kereskedelmi szakfolyóirat a közönség élénk részvétele mellett tartotta meg a záróvizsgálatát. A vizsgán M a g y a r y Pál apatplébános elnököt, a vendégek sorában ott láttuk Grézio János kir. tanfelügyelőt, Kiss János pénzügyi tanácsost, a helybeli kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számosztály főnökét, H o l e z Ferenc kerületi esperest, S t r u s s Szeráfiát, az O s z t r á k - M a g y a r Bank helybeli fiókjának főnökét, K r u m e n a c k e r Ferenc számtanácsost, W a g n e r Nándor alsóeleméri plébánost s a helybeli kereskedelmi körök számos tagját. A vizsgálat, mely a magyar és német kereskedelmi levelezésre, könyvvitelre, keresk. számtanra, magyar és német gyorsírásra, földrajzra, gépírásra és egyéb kereskedelmi tudnivalókra kiterjedezett, fénves bizonyítékul szolgál a növendékek alapos képzésének. Feltűnést keltett a jelen volt szakemberek közt különösen a kiállított írásbeli munkálatok mintaszerű, precíz és gondos kiállítása. A levizsgázott harminckét növendék közül tizenötön jelesen, tizenketten jól és ötven elégitő eredménnyel végezték a tanfolyamot. Amint halljuk, egyesek közülük már állásra is szert tettek. A vizsgálat befejeztével H a r z e r József főgimn. tanár, mint a tanfolyam kitűnő vezetője, köszönetet mondott a megjelent közönségnek és kiemelte M á r i a L e o n a r d a és M á r i a L a d i s z l a szerzetes tanárnők érdemeit, kiknek fáradszatos buzgalma és pedagógiai szakavatottságának fő-

képp köszönhető az elért siker. Miután a jelenvolt kereskedelmi szakemberek a tapasztalt eredmény fölötti elismerésüknek kifejezést adtak és a tanfolyamnak a megkezdett irányban való folytatását ajánlották, az ünnepélyes aktus véget ért és a közönség a legjobb benyomásokkal szétoszlott.

— **Kuszorünnepváltás.** Maurer Gyuláné sz. Steinitzer Ilonka halála alkalmából kuszorünnepváltásra özv. M e n c z e r I g n á c n é az Iskolagyermekbarát-egyletnek 10 koronát, a nagybecskereki jótékony nőegyletnek 10 koronát, összesen 20 koronát, M e n c z e r L i p ó t az Iskolagyermekbarát-egyletnek 10 koronát, a nagybecskereki jótékony nőegyletnek 10 koronát, összesen 20 koronát adományoztak.

Ugyancsak Maurer Gyuláné elhalálása alkalmából kuszorünnepváltás címén a Torontálmegyei takaré- és hitelbanknál kezelt Steinitzer Géza nevét viselő jótékonyági alap javára befizetett dr. P o l l á k G y ó z ó ügyvéd és neje 30 K-t, F r e u n d A d o l f és neje 20 K-t, F r e u n d L a j o s és neje 20 K-t, a Torontálmegyei takaré- és hitelbank tisztviselő kara 30 koronát.

— **Elhalasztott zenevígsga.** Schindelmán zenetanár növendékeinek zenevígsgáját, tekintettel a trónörökösért való gyászra, e hó 29-ikéről szeptember 6-ikára halasztotta el.

— **Internátus.** A vallás- és közoktatásügyi miniszterium Déván az állami főreáliskolával kapcsolatosan internátust tart fenn, hol a növendékek szigorú tanári vezetés és felügyelet alatt állanak. Rendelkezésre áll atlétika, tenisz, futball, vívás, zene, fürdő stb. Évi ellátás 500 korona. Jelentkezési határidő f. évi július 8. Bővebb felvilágosítást nyújt az igazgatóság.

— **Leesett az eperfáról.** Tegnap délelőtt C z v e i t y Z s i v a V á r a l j a i - u t c a i házában az udvarán felmászott eprezni az eperfára s beteges ember lévén, epilepsziás roham fogta el s leszédült a fáról. Fején több zúzódást szenvedett s a jobb karját kifecamította. Az első segélyben K o l l a r i c h G á b o r mentőtiszt vezetésével a mentők részesítették, akik a kórházba vitték a sérült embert.

— **A hálószerzők réme,** a polsókák kiirtása eddig a lehetetlen dolgok közé tartozott. Mióta azonban a „Löcherer Címexin” történetek próbák, beigazolódtak, hogy a Címexin hatása folytán a peték rögtön kiszáradnak és többé ki nem kelnek. A Címexin mindenütt használható, szövetet, butort, falat vagy festést nem piszkít; nyomot, vagy foltot nem hagy. Moly ellen egyedül biztos szer. Kapható: Kollarich- és Czika J. gyógyszerárakban és a készítőnél „Löcherer Gyula gyógyszerárakban Bártfán.”

A korcsmai rablógyilkosság.

Pillár Ignác az ügyészség fogházában.

— Saját tudósítónktól. —

— jún. 30.

Pillár Ignác, a korcsmai rablógyilkosság borzalmas tettének végrehajtója tegnap dél óta már az ügyészség fogházában van. A rendőri és esendőri nyomozás már be van fejezve, csupán a két detektív nyomoz még tovább Pillár vallomásának egyes homályos részeiben. A rablógyilkosság teljesen beismertette tettét s elejétől végig pontosan be tudott számolni a gyilkosság s az a körül történetek legapróbb részleteiről.

Az alábbiakban Pillárnak még némileg változott s sok mindennel kiegészített vallomásáról számol be tudósítónk:

A kést nem találják.

Szombaton még a két határrendőrségi detektív, H u s z á r és T a k á e s, másrészt O l á h járásörmester vallatták Pillárt. Délelőtt azt a helvet mutatta meg a rablógyilkos, ahol a kést és az alkulesot bedobta. A Dunagőzhalózási társaság rakodó állomását jelölte meg, a rendőri bizottság felkutatatta azon a részen az egész Bégát, de ezeket a fontos bujteleket nem lehetett előhozni a folyóból.

Délután négy órakor fogott hozzá azután dr. Deák Vidor rendőrfogalmazó

a rablógyilkos végleges kihallgatásához,

amely kevés megszakítással reggeli öt óráig tartott. A vallomásról több ívre terjedő bő jegyzőkönyv készült. Ezzel a jegyzőkönyvvel s egyéb iratokkal, továbbá a bemellékelt helyszíni felvételekkel vastag csomóra dagadt a bűnügy aktaeseménye, amely a 477-es bűnügyi számot kapta.

Pillár Ignác utolsó kihallgatásakor még sok érdekes s eddig nem ismert részletet mondott el az életéből. Az apja földműves Tárcsón, az anyja már nem él, csak a mostohája. Kéves vagyonuk is van. Pillár hat elemi végzett, jó tanuló volt s apja a gimnáziumba akarta adni, de a mostohája ellenezte, így került mesterségbe. Először a falujában volt segéd, majd idősebb-hosszabb ideig Temesváron, Te nekubánban, Aradon, Károlyfalván dolgozott, de egy helyütt sem maradt meg sokáig, mert nem szerette, ha a mesterei megszidták. Egy évig cirkuszos is volt. Van is játszási engedélye s fél kézzel száz kilón felüli súlyt emel s ötvenkilós súlyokkal labdázik. Több-ször akart birkozó-iskolát nyitni s a gyilkosság előtt is Beeskereken arról tárgyalt, hogyan lehetne egy ilyen iskolát felállítani. Legutoljára Piszika Sándor hentesnél volt segéd Temesvárott. Itt két házassági ügynök azt az ajánlatot tette neki, hogy gazdag feleséget szerezne neki, ha egy 600 K-ás váltót aláír. Pillár aláírta a váltót s az ügynökökkel többször ki is ment Szerbszentmártonba ahhoz a gazdag lányhoz, akit az ügynökök neki 40.000 K hozományval megígértek. Megszerették egymást a leánnyal, de eközben az ügynökök követelni kezdték a pénzt, különben szét megy a gazdag parti, de Pillár a pénzt persze nem tudta megfizetni. Ekkor gondolt — mondotta — először rablásra. Otthon egy alkulesot csinált magának s azzal próbálta az ajtókat nyitni s mindig sikerült. Szabadságot kért a mesterétől egy hétre s mintegy 4 korona pénzzel vasárnap vonaton Zsombolyán át Nagybecskerekre utazott.

Egy pár krajcárral a zsebében érkezett meg a keskenyvágyúval s a főtéren leszállt. A három napon át sokfelé csavargott, többekkel beszélt. Mindenütt csak azt leste, hogy kinél lit pénzt, mert maga is mondotta, hogy el volt tükélve hogy azt leüti és kirabolja. Megfordult Salam on helybeli ékszerésznek az üzletében és ezüst cigarettadobozokat mutatottatott magának, holott semmi pénze nem volt. Azt tagadja, hogy itt rablási szándéka lett volna, de ez valószínű, mert akkor már a lopott mérlegsúly a zsebében volt s csak egy idegennek a belépése akadályozta meg sötét szándékának a keresztülvitelében. A három nap alatt keveset evett s legtöbbször a Daun-féle hid mellett kertekben cseresznyezett s így került mindig a sinek mellett a kórházhoz vezető úton Wilhelmék korcsmájához, ahová mindig betért s pálinkát ivott.

Állítása szerint szerdán este még a Korona előtt, zenét hallgatott s csak akkor ment ki a korcsmához. Tizenegy óráig kellett várakoznia, míg a hálószobában elsötétedett. A gyilkosság után a városból igyekezett kifelé jutni, de örömeben, hogy tette sikerült, nem tudta merre megy s így jutott be a városba, a kishidon és a Rákóczi-utcán át a Béga partjára s mert a Daun-féle hid még nem volt nyitva, a vasúti hidon átmént a Felsőmuzslya alatti új titeli útra s itt fölkéredkedett egy kocsira s az vitte be Titelre.

A hosszú ideig tartó vallatás alatt többször kimerült Pillár s kis ideig mindig szünetet kellett tartani, hogy gondolatait összeszedje. A jegyzőkönyvet aláírta s az előzetes letartóztatásban megnyugodott. Ügyvédet egyelőre nem kívánt megnevezni s csak folyton azon siránkozott, hogy csak életfogytiglani fegyházra ítéljék és ne halálbüntetésre.

A rablógyilkos átszállítása.

Tegnap délelőtt még néhány tanut hallgatott ki dr. Deák Vidor s tizenegy órára erős esendőrfedezet mellett a hátsó rendőrségi kapun az ügyészségre kísérték Pillárt. A közönség neszt vehette az átszállításnak, mert sűrűn ellepte egészen a hidat és a törvényszék épületét. Az ügyészségen dr. Kovács Rókus kir. ügyész vette át Pillárt s azonnal intézkedett, hogy egy külön cellába helyezték el s most itt várja további sorsát, amelynek végén az akasztófa sötétlik.

A szerajevói merénylet.

A képviselőház gyásza. — Statárium Szerajevóban. — Zavarok Boszniában. — Vizsgálat a merénylet ügyében. — A holttestek utja. — Kihallgatás a királynál. — A trónörökös vagyona. — Tüntetés a szerbek ellen a horvát országgyűlésen.

Budapest, jun. 30. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Természetes, hogy az egész világot még mindig az a rettenetes aljas gaztett foglalkoztatja, ami Szerajevóban történt. A merénylet dolgában újabb nevezetesebb momentum nincsen s a vizsgálat lázasan folyik, de az eddigi összes vélemények mind abban esucsosodnak ki, hogy a merénylet politikai gyilkosság s hogy számai Szerbiába nyulnak.

Most nem vázoljuk itt a többi részleteket, hanem adjuk a ma érkezett jelentéseket az alábbiakban:

A képviselőház gyásza.

Budapest, jun. 30. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A képviselőház ma délelőtt Beöthy Pál elnöklésével ülést tartott, amelyen megjelentek az összes pártok tagjai ugyszólván teljes számban. A karzatok zsufolásig megteltek. A képviselők mind fekete ruhában jöttek el.

Az ülés megnyitása után fölemelkedett Beöthy Pál elnök, amire az egész Ház, valamint a karzatok közönsége is fölállt s Beöthy Pál halotti csöndben, mély megindulással parentálta el a trónörökös és nejét, majd indítványozta, hogy a Ház jegyzőkönyvileg fejezze ki mélyesleges gyászát és részvétét juttassa el a trón számolyához, amivel az elnökséget bizza meg.

Utána Teleszky János pénzügyminiszter a kormány nevében, Khuen-Héderváry Károly gróf a munkapárt, Apponyi Albert gróf a függetlenségi párt, Andrássy Gyula gróf az alkotmánypárt, Zichy Aladár gróf a néppárt, báró Rajasics József a horvát képviselők, Vázsonyi Vilmos a demokraták, Giesswein Sándor a keresztény szocialisták, Pop Csicsó István a román nemzetiségi képviselők és nagyatádi Szabó István a kisgazdapárt nevében fejezte ki részvétét a trónörökös és nejének halála fölött.

Miután a Ház egyhangulag megbizta az elnökséget a részvét tolmácsolásával, az ülés véget ért.

Statárium Szerajevóban.

Budapest, jun. 30. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Szerajevóból sürgönyzik, tegnap ott és a szerajevói kerületben kihirdették az ostromállapotot. Az erről szóló falragaszok így szólnak:

A tartományi főtörvényszék elnökével és a tartományi főállamügyészszel történt megállapodás alapján a következő büntetésekre nézve statáriumot hirdetek:

1. Felségárulás. 2. A hadsereg elleni büntények. 3. A közrend megzavarása. 4. Lázadás. 5. Fölkelés. 6. Nyilvános erőszak. 7. Gyilkosság. 8. Emberölés. 9. Súlyos testi sértés. 10. Gyűjtogatás. 11. Rablás.

A felsorolt büntettekben való részvétel, valamint az azokban való segédkezés halálbüntetéssel sújtatik.

Potiorek

táborszernagy, tartományi főnök.

Zavarok Boszniában. Égő városok.

Budapest, jun. 30. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Szerajevóból sürgönyzik, Mostárbán nagy zavargások folynak. A város lángokban áll. Ugyancsak lángokban áll Nevesinje városa is. Bővebb részletek hiányzanak.

Budapest, jun. 30. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Szerajevóból sürgönyzik: Trebinje és Nevesinje hercegovinai városok lángokban állanak. A két várost fölgújtották. Nevesinjében letartóztaták Sola Athanáz, a szerb párt vezéré. Azonkívül még több letartóztatás történt.

Budapest, jun. 30. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Boszna-Bródban ma a hatóság röpiveket foglalt le, amelyek a következőket tartalmazták:

— Csak türelem szerb testvérek! Nemsokára itt leszünk, hogy megsabdítsunk benneteket.

Vizsgálat a merénylet ügyében.

Budapest, jun. 30. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Szerajevóból sürgönyzik: A merénylet ügyében a vizsgálat minden irányban lázasan folyik. A már elfogott merénylőkön kívül még több embert letartóztattak. A két merénylőről megállapították, hogy bosznia-hercegovinai szerb ortodox vallású alattvalók. Gabrinovics, a bombamerénylő bevallotta, hogy röviddel ezelőtt Belgrádban volt s a bombát ott kapta azzal a határozott utasítással, hogy azzal a trónörökös ellen merényletet kövessen el. Hogy kik adták a bombát, azt nem mondja meg.

Budapest, jun. 30. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Szerajevóból sürgönyzik: A nyomozás megállapította, hogy azon az útvonalon, amelyen a trónörökös autójának el kellett vonulnia, tíz helyen ferradalmárok álltak bombával és revolverrel ellátva.

Budapest, jun. 30. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Szerajevóból sürgönyzik: Collas báró tartományi főnöki elnökigazgató kijelentette, hogy a vizsgálat megállapította, hogy a merénylet számai Belgrádba vezetnek. Nem tudják — ugymond — sem Pesten, sem Bécsben, hogy milyen veszedelem van itt.

A tartományi kormány egyik tagja szintén odanyilatkozott, hogy a merénylet a nagyszerb eszmét akarta szolgálni.

Budapest, jun. 30. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Szerajevóból sürgönyzik: A rendőrség tegnap házkutatást tartott a merénylő, Gavro Princip lakásán s ott több ezer korona készpénzt talált aranyban és bankjegyekben.

A holttestek utja.

Budapest, június 30. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Szerajevóból sürgönyzik, a legutolsó intézkedés szerint Ferenk Ferdinánd trónörökös és feleségének holttestét tegnap este a vasutra vitték s utnak indították. Hír szerint a holttesteket Fiuméba viszik, itt „Viribus Unitis“ hadihajóra teszik s innen Triesztbe, Triesztből pedig vasuton Bécsbe szállítják.

Kihallgatások a királynál.

Budapest, június 30. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, Bilinszky gróf közös pénzügyminiszter tegnap délután Schönbrunnban külön kihall-

gatáson volt a királynál, akinek jelentést tett a boszniai helyzetről. Hír szerint a kihallgatáson szóba került Poteorek tartományi főnök is, akiről híre jár, hogy legközelebb megváltik állásától.

Budapest, június 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből sürgönyzik: Károly Ferenc József főherceg, az új trónörökös, ma délelőtt fél 9 órakor hosszabb külön kihallgatáson volt Schönbrunnban a királynál.

Budapest, június 30. (A „Torontál” ered. táv.) Bécsből sürgönyzik: Tisza István gróf miniszterelnök ma reggel Bécsbe érkezett. A miniszterelnök előbb Burián báró király személye körüli miniszterrel értekezett, majd Schönbrunba hajtatott, ahol 10 órakor a király külön kihallgatáson fogadta. Délben a miniszterelnök Berchtold gróf külügyminiszterrel és Stürgh gróf osztrák miniszterelnökkel tárgyalt.

A trónörökös vagyona.

Budapest, június 30. (A „Torontál” ered. táv.) Mint Prágából sürgönyzik, Ferenc Ferdinánd trónörökös végrendelete Prágában van dr. Tonder ügyvédnél. A trónörökös végrendeletében magánvagyonát három gyermekére hagyja.

Egy másik prágai jelentés szerint Ferenc Ferdinánd trónörökös egy hollandi biztosító intézetnél harminc millió hollandi forintra, neje pedig tizenöt millió hollandi forintra volt biztosítva.

Tüntetés a szerbek ellen a horvát országgyűlésen.

Budapest, június 30. (A „Torontál” ered. táv.) Zágrábból sürgönyzik: A horvát országgyűlés mai ülésén óriási botrány folyt le. A frankpártiak ugyanis heves tüntetést rendeztek a szerb képviselők ellen. A tüntetést akkor kezdték, mikor Medakovic Bogdan (szerb) elnök el akarta foglalni az elnöki széket. Elhatározták, hogy nem engedik elnökölni. Pokoli zsvajt csaptak s vad kiáltásokba törtek ilyen kiáltások hangzottak:

— **Ti bombavető! Hozzatok bombát! Le az árulókkal! Le a gyilkosokkal! Vesszenek a szerbek! Budiszavijevics és Rankov Belgrádban voltak; ők készítették a merényletet!**

Az elnök szólni akar, de hangja elvész a pokoli zsvajjban. Irtózatossá ordítanak. Ugy látszik, mintha tetlegesség keletkezne a Frank-pártiak és a koalíciós képviselők között. Közben tovább harsognak a szitkok és a kiáltások:

— **Szerb itt nem fog elnökölni! Itt szerb gyilkosoknak nincs helye! A szerbek ölték meg trónörökösünket! Vesszenek a szerbek!**

A tumultus még tart s az ülés folyik.

Legfelsőbb hadparancs.

Budapest, jun. 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, a király legközelebb legfelsőbb hadparancsot intéz a haderőhöz, amelyben legbensőbb gyászának fog kifejezést adni a trónörökös elvesztése fölött.

AZ ALBÁNIAI HELYZET.

Budapest, jun. 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) Rómából sürgönyzik: Ideérkezett durazzói jelentés szerint Philips ezredes és az angol tengernagy kijelentették Vilmos fejedelem előtt, hogy a helyzet tarthatatlan s azt tanácsolták neki, mondjon le a trónról. A fejedelem erre gondolkozási időt kért.

Egy másik római távirat pedig azt a kalandosnak tetsző hírt röpteti világgá, hogy Ausztria-Magyarország és Olaszország egy huszezer emberből álló hadtestet fognak Albániába küldeni a rend helyreállítására.

AZ ÉRTÉKTŐZSDE.

Budapest, jun. 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) A mai értéktőzsdén a déli záratkor a vezető értékek árfolyama a következő volt: Magyar Hitel 776.25, Osztrák Hitel 600.50, Koronajáradék 79.90, Osztrák-Magyar Államvasut 687, Jelzáloghitelbank 394, Leszámitoló Bank 483, Hazai Bank 270, Magyar Bank 476.50, Kereskedelmi Bank 3540, Rimamurányi 613, Salgótarjáni 676.50, Általános Kőszénbánya 999, Közuti Vasut 574.50, Vilamos Vasut 308.50, Adria —.

TŐZSDE.

(Árak 50 kilogrammonként.)

Buza (októberre)	12.82
Buza (1915 áprilisra)	12.96
Rozs (októberre)	9.24
Zab (októberre)	7.59
Tengeri (júliusra)	7.33
Tengeri (augusztusra)	7.53
Tengeri (1915 májusra)	7.31

Közgazdaság.

A „Hermes” Magyar Általános Váltóüzlet R.T. (Budapest) heti jelentése a tőzsdéforgalomról és a pénzüpiacról.

Budapest, 1914 június 25.

Miként már előző heti jelentéseinkben is kiemeltük, a tőzsdéforgalom az utóbbi hetekben a minimumra redukálódott és egyelőre kevés kilátás van arra, hogy ez a közel jövőben kedvezőbbre változzék. A stagnáció megszólván az összes európai tőzsdékre kiterjed, így tehát a külföldről alig várható ösztönzés, az albániai események, amelyekhez azonkívül itt-ott még egyéb komplikációk is járulnak, mint legutóbb a görög-török konfliktus, pedig inkább tartózkodásra készítetnek. A terméskilátások az utóbbi időben valamivel javultak és a csökkenő gabonárak kedvezően befolyásolhatták volna az irányzatot, ha a fentebb említett körülmények nem forognak fenn. Ilyképen az üzlet az egész hét folyamán a legszűkebb tőre szorított, az előfordult árfolyamváltozások nem jelentékenyek és gyakran csak egy-két kötés eredményét képezik, sok helyi papír jegyzése teljesen névtelen.

Átmenetileg élénkebb keresletnek örvendtek a Rimamurányi vasmű részvények a bécsi vasipari értékek árfolyásával kapcsolatban, árfolyamuk azonban Béccsel párhuzamosan utóbb nem volt fenntartható.

Az általános üzletlenség közepette is feltűnő a Közuti vaspálya részvények lanyhasága, jóllehet a jelenlegi alacsony árfolyam már több év óta nem fordult elő.

Ipari értékekben alig volt üzlet, az árfolyamok itt is jóformán változatlanok. Egyes papirokban, mint Ganz-Danubius, Beocsi cement, kínálat mutatkozott és árfolyamuk számottevően csökkent. Ugyiszintén közzénértekek közül az Uriányi közzénbánya részvényeké, ami azonban tárgyi okokra nem igen vezethető vissza.

A pénzüpiac helyzete jóformán változatlan, a magánkamatláb Bécsben valamivel emelkedett, a kereslet azonban esekély és az Osztrák-magyar bank legutóbbi kimutatása az adómentes bankjegytartalék újabb emelkedéséről számol be.

„TOMATIN”

a legjobb növénytelüirtő szer!
Tíz év óta használatban.

A növényt nem támadja meg.
Rögtön és gyökeresen pusztít

Egy nagy üveg (1 liter) ára 3-60 K,
egy kis üveg (1/2 liter) ára 2— K,
egy próbáüveg (1/4 liter) ára 1-20 K.

Megrendelhető utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldésével a készítőnél

Georg Drescher Leipzig,
Frankfurterstrasse 2 I.

Viszontelárusítók kerestetnek. — Bővebb felvilágosítással szolgál a kiadóhivatal. Nagyobb megrendelésnél árengedmény.

435-x44

Hirdetések.

Olcsó konviktus

Nagybecskereken.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület védnöksége alatt álló

polgári és felső kereskedelmi iskolai fiúnevelőintézetbe a felvételi díj 40 K. — Havidíj 38 K.

Különösen azon szülőknek ajánlható, akik gyermekeikkel a magyar nyelvet is elsajátítani akarják.

Bővebb felvilágosítással szolgál

Erdős Béla tanár Nagybecskerek

624-x 20

Farkasd község előljáráóságától.

742—914. kig. sz. 782—3.1

Árlejtési hirdetmény.

Közhirre tesszük, hogy Farkasdon a községi épületek tatarozási munkálatainak biztosítására f. évi július hó 4-én délelőtt 10 órakor a község-házán nyilvános szóbeli árlejtést tartunk. Az összes munkálatokra 3577 korona 51 fillér van előirányozva.

Az árlejtésen részt venni szándékozók az árlejtés megkezdése előtt a kiküldési ár 5%-át tartoznak bantpénz címén letenni. A költségterv és feltételek a községi jegyzőnél a hivatalos órák alatt betekinthetők.

Farkasd, 1914. évi június hó 26-án.

Murgu Janos, jegyző. Supica Szvetozár, bíró.

A esenei járás főszolgabírájától.
2947—914. szám. 754—2.1

Pályázati hirdetmény.

A Torontálvármegye esenei járásához tartozó Gyertyámos községben üresedésben levő községi jegyzői állásra pályázatot hirdetek és felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtnak, hogy az 1900: XX. t.-c. 3. §-ában előírt képesítést, az életkort és az eddigi alkalmaztatást igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket a esenei főszolgabírói hivatalhoz a f. év július havának 10-éig benyujtsák, mert a később érkező kérvényeket figyelembe nem veszem.

Az állás javadalmazása: Alapfizetés évi 2400 korona, négy ízben ismétlődő 200—200 korona ötödéves korpótlék. Természethemlakás. A magánmunkálatokért szedhető, a vármegyei szabályrendeletben megállapított díjak. A választás határnapját később fogom kitűzni.

Csene, 1914. évi június hó 19. én.

Ifj. Tullics György főszolgabíró.

Antalfalvai járás főszolgabírájától.
5020—914. kig. sz. 781—2.1

Pályázati hirdetmény.

Torontáludvar községben üresedésbe jött községi segédjegyzői állásra pályázatot hirdetek. Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtnak, hogy életkorukat, eddigi alkalmazásukat, az 1890. évi XX. t.-c. 3. §-ában meghatározott minősítésüket igazolva, pályázati kérvényüket ez év július hó 18-áig hozzám nyujtsák be.

A segédjegyző fizetése évi 1600 korona, lakbéré 300 korona és tüzfűtője 90 korona, azonkívül négyszer ismétlődő 100 korona ötödéves korpótlék.

A választást a kérvények beérkezése után fogom kitűzni.

Antalfalva, 1914. évi június hó 26-án.

Zsiros, főszolgabíró.

HIRDETÉSEKET JUTANYOS ARÉRT KÖZÜL A „TORONTAL” POLITIKAI NAPILAP KIADÓHIVATALA.

Kiadó: Pleitz Fer. Pál,

Prezentott Pleitz Fer. Pálnál Nagybecskereken.

Handwritten note: 1. N. 8. 157. 1. 60.